

### Samenvatting:

- De basisindustrie in Rotterdam heeft uitstekende vooruitzichten met een duurzame, innovatieve toekomst en goed betalende banen.
- Een sterke basisindustrie is essentieel voor onze weerbaarheid (van kogelvrije vesten tot nieuwe materialen en brandstoffen), de energietransitie (o.a. coatings voor windmolens en zonnepanelen), de hightech-sector (o.a. ASML) én om voor tal van (dagelijkse) producten (van de zorg tot bouwmaterialen) niet afhankelijk te zijn of te worden van andere machtsblokken.
- Dankzij onze sterk samenwerkende bedrijven én de uitstekende logistiek in de haven zijn zeer efficiënte/duurzame clusters (zoals het chloorcluster<sup>1</sup>) ontstaan die een hoofdrol spelen in een duurzame economie, met meer groene/circulaire/innovatieve producten.
- Nu al kunnen petrochemische bedrijven uit de haven producten duurzaam produceren (duurzame isolatie, duurzaam PVC, duurzame coatings, duurzame brandstoffen, etc.). Helaas blijft de marktvraag nog achter. Slechts weinigen zijn bereid de meerprijs hiervoor te betalen.
- Voor een succesvolle duurzame toekomst is dringend actie nodig om het investeringsklimaat in Nederland te herstellen met: 1) een gelijk speelveld met buurlanden mét een einde aan alle 'nationale koppen' (van de nationale CO2-heffing tot toezichthouders die andere eisen stellen dan in buurlanden), 2) kosten voor met name (duurzame) elektriciteit (in het bijzonder de hoge nettarieven) die snel in lijn worden gebracht met buurlanden, om te voorkomen dat de verduurzaming van onze industrie strandt en nieuwe bedrijvigheid (o.a. waterstof) strandt. 3) Tijdige en betaalbare infrastructuur (CO<sub>2</sub>, waterstof en elektriciteitsaansluitingen laten te lang op zich wachten (o.a. door stikstof, vertraging, etc.), waardoor verduurzaming onmogelijk wordt en de CO<sub>2</sub>-heffing bijv. niet kan worden ontweken). 4) Verder moeten we via vraagcreatie nieuwe (duurzame) markten in beweging brengen, omdat anders onze duurzame producten het onderspit zullen delven tegen goedkopere, niet-duurzame producten uit andere landen.

### 1. Waarom is de industrie in de haven ook al weer belangrijk?

- De materialen die de basisindustrie in de Rotterdamse haven produceert zijn de bouwstenen voor onze woningen, onze infrastructuur, de diverse transportsectoren, de energietransitie tot voor onze hightech sectoren. Van bloedzakken en ijzersterke vezels tot isolatie en waterleidingen. De basis voor tal van succesvolle ketens wordt gelegd in de Rotterdamse haven.
- De basisindustrie speelt hiermee een onmisbare rol in onze economie, zowel qua banen, R&D, toegevoegde waarde, belastinginkomsten als door haar bijdrage aan onze strategische autonomie, hightech en defensie.<sup>2</sup>
- Technisch personeel in de industrie (MBO-niveau) verdient zeer goede salarissen met hoogproductief werk. Diverse leden van Deltalinqs alleen al staan verder garant voor miljarden aan belastinginkomsten voor de Nederlandse samenleving. De toegevoegde waarde van onze basisindustrie is kortom hoog.
- Onze efficiënte clusters, kapitaalintensiteit, ligging, infrastructuur, automatisering en een focus op innovatie en verduurzaming maken onze basisindustrie bovendien tot één van de meest efficiënte.

### 2. Sterke toekomst in Rotterdam in het verschiet

- De Rotterdamse haven is een logische plek voor energie-intensieve industrie vanwege onze ligging in de Europese delta met een uitstekende diepzeehaven, sterk geïntegreerde en efficiënte clusters en een

---

<sup>1</sup> Zie bijvoorbeeld: [Zout impactstudie](#)

<sup>2</sup> Nederland heeft een sterke industrie, goed voor 12% van het bbp en 753.000 directe banen. Direct en indirect staat de industrie in ons land voor ongeveer een kwart van onze welvaart (250 mld euro), en ca. 2 miljoen banen. Zie voor meer informatie o.a.: 1) Onderzoek door PWC Strategy& naar het belang van de basisindustrie: *Sociaaleconomische bijdrage van 6 sectoren*. [Download het PWC-rapport hier](#). 2) onderzoek Centre for International Energy Policy (CIEP) naar de strategische waarde van de Nederlandse industrie in de wereld. [Download het CIEP-rapport hier](#) 3) Zie ook: [Basisindustrie: je weet pas wat je mist als het er niet meer is - ESB](#).

sterke logistiek. Ook is energie ruim voorradig (óók in de toekomst dankzij wind op zee en aanvoer van elders via de haven) en we zijn verbonden met sterke kennis- en onderwijsinstellingen (TU's, etc.).

- Ook voor de toekomst heeft de industrie hier uitstekende vooruitzichten. De Rotterdamse haven kan volgens onderzoek van SmartPort<sup>3</sup> uitgroeien tot een leidende hub voor circulaire koolstof.
- Daarnaast blijkt uit recent onderzoek in opdracht van het *Nationaal programma Verduurzaming Industrie* (NPVI) door TNO, HCSS en Roland Berger dat -in tegenstelling tot het gangbare beeld- Nederland voor diverse energie-intensieve sectoren (chloor en *sustainable aviation fuel*) gewoon kan concurreren met landen met bijvoorbeeld meer zon. Nederland is bij een volledig duurzaam energiesysteem (dankzij o.a. wind op zee) ook in de toekomst concurrerend.<sup>4</sup>

### 3. Bedrijfssluitingen en de rol van nationale beleidskeuzes

- In de haven zagen we recent diverse bedrijfssluitingen met als gevolg honderden goedbetaalde mensen die op straat kwamen en efficiënte clusters die een stevige knauw krijgen door het wegvallen van belangrijke schakels. Hiermee realiseren we weliswaar voor enkele megatonnen CO<sub>2</sub> aan emissiereductie<sup>5</sup> bij efficiënte bedrijven, maar dit is vooral 'weglek' naar elders waar veelal minder schoon wordt geproduceerd in plaats van door verdere verduurzaming hier in Rotterdam.
- Waar dat een gevolg is van gezonde en eerlijke concurrentie is dat natuurlijk een *fact of life*. De theorie van Schumpeter (*creative destruction*) hebben wij hoog in het vaandel. Helaas moeten we constateren dat onze bedrijven geen gelijke uitgangspositie hebben met in ieder geval onze buurlanden. Zo kennen wij voorbeelden uit de haven van grote (base-load) stroomgebruikers voor wie de kosten voor elektra tot wel 65% verschillen met vergelijkbare fabrieken in Duitsland en waarbij de nettarieven de laatste twee jaar van enkele miljoenen naar inmiddels 35 miljoen per jaar zijn gegaan.
- Helaas is dit laatste een direct gevolg van nationale keuzes, zoals (kortings)regelingen die Nederland weigert te hanteren (VCR) of die minder uitgebreid zijn dan in andere landen (IKC<sup>6</sup>) en het feit dat we de aanleg van de nieuwe energie-infrastructuur één op één doorbelasten aan de huidige gebruikers. Dit terwijl het collectieve infrastructuur betreft net als (vaar)wegen en het spoor, waar het Rijk vanuit de algemene middelen een grotere bijdrage aan zou moeten leveren om deze kosten behapbaar te maken voor de huidige gebruikers. Des te meer omdat (duurzame) elektriciteit één van de verduurzamingsroutes is voor veel bedrijven en de kosten ervan ook cruciaal zijn voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van waterstofproductie.
- Ook op andere vlakken lijkt Nederland alles anders te willen doen dan de buurlanden met nog altijd een eigen CO<sub>2</sub>-heffing (die in weerwil van de wens van een meerderheid van de TK nog altijd niet is afgeschaft en die de facto tot weglek van productie zal leiden en die juist extra duurzame investeringen in ons land in de weg staat). Ook op terreinen als bijmenging (waterstof) en als het gaat om toezicht doet Nederland alles net iets anders – met hogere kosten tot gevolg - dan de buurlanden.<sup>7</sup>
- Het voorgaande is binnen één Europese interne markt niet houdbaar. Zeker niet nu in toenemende mate dumping een rol speelt, met name ook van chemische producten vanuit China op de Europese markt.<sup>8</sup>

---

<sup>3</sup> Zie: [Rotterdamse haven als hub voor duurzame koolstof | TNO](#)

<sup>4</sup> Zie voor de rapporten van TNO, Roland Berger en HCSS: [Kosten duurzame energie Nederland en Saoedi-Arabië vergelijkbaar voor industriële ketens | Nationaal Programma Verduurzaming Industrie](#)

<sup>5</sup> Zie ook: [Antwoord op vragen van het lid Bontenbal over de CO<sub>2</sub>-heffing en het verduurzamen van de Nederlandse industrie | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

<sup>6</sup> Rondom de IKC spelen meerdere issues waardoor zeker de Rotterdamse industrie op achterstand staat. NL hanteert bijv. geen zogeheten *supercap* op de IKC. Dit in tegenstelling tot andere landen. Raffinage is daarnaast door NL uitgesloten voor IKC, terwijl in andere landen deze sector wel gebruik kan maken van IKC-ondersteuning. Daarnaast heeft het grootste deel van de Nederlandse chemie geen toegang tot IKC en hier moet op Europees niveau verandering in komen z.s.m..

<sup>7</sup> Zie voor meer info over het oneerlijke speelveld ook de laatste PWC speelveldtoets in opdracht van KGG: [Speelveldtoets 2025 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#) Voor informatie over elektrakosten en het scheve speelveld zie de studies van E-bridge en Aurora.

<sup>8</sup> In de afgelopen 15 jaar is het aandeel van China in de wereldwijde chemische markt gestegen van 19% naar 43%, terwijl dat van Europa is gedaald van 23% naar 13%. Zie ook: [Als gevolg van de tarieven deals dumpen Aziatische landen producten al op Europese markt - NRC](#)

#### 4. Positieve businesscase voor de samenleving benutten

- Het Kabinet zette dit voorjaar een aantal voorzichtige stappen om de basisindustrie weer wat lucht te geven (o.a. met investeringen in CO<sub>2</sub>-opslag, aanpassing van de raffinageroute voor waterstof, een einde aan de voorgenomen plastic-tax én herinvoering van IKC). Helaas moeten we constateren dat als het gaat om één van de grootste problemen (de kosten voor het gebruik van elektriciteit) Nederland nog steeds enorm uit de pas loopt en hier stevige extra actie op nodig is. Zo moeten onze bedrijven met de handen op de rug concurreren en vrezen wij op korte termijn meer (onnodige) bedrijfssluitingen waar we met onze unieke geïntegreerde clusters eigenlijk geen betere plek hebben voor de basisindustrie (m.n. chemie) dan in Rotterdam.
- Nieuw onderzoek van TNO<sup>9</sup> laat bovendien onomstotelijk zien dat de relatief hoge energiekosten (in het bijzonder de nettarieven, de CO<sub>2</sub>-heffing maar ook de energiebelasting) in ons land de concurrentiepositie van de Nederlandse industrie enorm ondermijnen.
- De hoge energiekosten drukken het nationaal inkomen, de export, de belastinginkomsten, en beperken onze strategische autonomie. Compensatie van het internationale energiekostenverschil kost ons ook maar een fractie van het potentiële verlies in nationaal inkomen bij niks doen. Hiermee ontstaat een meer dan positieve businesscase voor de overheid. Niets doen is *penny wise, maar pound foolish* en we vrezen een massaal verlies van belastinginkomsten en meer bedrijfssluitingen als de staat niet snel handelt komende periode. Ook stokken anders tal van vernieuwingen (o.a. bij waterstof en SAF).
- Daarom roepen wij het kabinet en de politiek op om (zoals ook verzocht door de TK<sup>10</sup>) zo spoedig mogelijk iets aan de hiervoor geschetste problemen te doen en de mogelijkheden die het nieuwe staatssteunkader (CISAF) biedt daarbij te benutten, net als in de buurlanden:
  - **Implementeer z.s.m. (!) kortingsregelingen voor grootverbruikers:** Volg het voorbeeld van Duitsland en Frankrijk en maak maximaal gebruik van de Europese mogelijkheden om kortingen tot 90% te verlenen op nettarieven voor grote, voorspelbare baseload-verbruikers.
  - **Financier de Energietransitie uit Algemene Middelen:** De kosten voor uitbreiding van het elektriciteitsnet zijn een maatschappelijke investering in de toekomst. Het is onhoudbaar om deze kosten volledig af te wentelen op de huidige gebruikers. Financier deze collectieve infrastructuur, net als wegen en waterwegen, (deels) uit algemene middelen.
  - **Benut tal van andere opties uit het recente IBO.** Door de lasten eerlijker en over een langere, meer realistische termijn te spreiden, kunnen de jaarlijkse tarieven voor gebruikers significant worden verlaagd.
  - **Directe Financiering Net op Zee:** Financier de uitbouw van het Net op Zee direct uit algemene middelen i.p.v. deze kosten via de tarieven door te berekenen aan de gebruikers. Dit voorkomt een onredelijke kostenstapeling voor de industrie en erkent de uitbouw van het net als een nationale, strategische investering.
- Tot slot herhalen wij ons pleidooi om de CO<sub>2</sub>-heffing z.s.m. af te schaffen en met elkaar serieus werk te blijven maken van zaken als vraagcreatie, het wegnemen van andere ationale koppen en het oplossen van de einde afval status problemen die de circulaire economie nodeloos hinderen. Door een gebiedsgerichte aanpak met natuurherstel in enkele duingebieden dient verder z.s.m. de stikstofproblematiek te worden ondervangen, zodat de vergunningverlening voor (nieuwe innovatieve) industrieprojecten (elektrolyzers, saf/e-saf, etc) weer op gang komt. Nederland kan bij dit alles een voorbeeld nemen aan de aanpak in Duitsland en België die massaal bezig zijn hun industrie weer de wind in de zeilen te geven.

---

<sup>9</sup> Zie hier: [Compensatie energiekosten nodig voor concurrentievermogen industrie - ESB](#)

<sup>10</sup> Zie: [Motie van de leden Flach en Grinwis over een verdere verlaging van de netkosten voor de industrie](#)